

Velja v Ljubljani:

zelo leto . . . K 56—
 pol leta . . . " 28—
 četrt leta . . . " 14—
 za mesec . . . " 5—

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 60—
 za pol leta " " 30—
 za četrt leta " " 15—
 za en mesec " " 5-50

Jugoslavija

Na pismene naročbe brez
 pošiljave denarja se ne
 moremo ozirati.

Naročniki naj pošiljajo
 naročnino
 po nakaznici.

računajo po po-
 storu in si-
 cer 1 mm visok ter 63 mm
 širok prostor za enkrat
 30 vln., za večkrat popust.

Uredništvo je na Starem trgu številka 19. Telefon
 številka 360. Upravništvo je na Marijnem trgu
 številka 8. Telefon številka 44.

Izhaja vsak dan zjutraj.
 Posamezna številka velja 30 vinarjev.

Vprašanjem glede inseratov i. dr. se naj pri-
 loži za odgovor dopisnica ali znamka. — Dopisi
 naj se frankirajo. — Rokopisi se ne vračajo.

Slovenski Korošci za Jugoslavijo.

Nova nemška nasilstva na Koroškem. — Kritičen položaj v Italiji. — Italijanski kralj z družino pripravljen na beg. — Kriza na mirovni konferenci.

Poglavje o boljševizmu.

(Dalje.)

Kakšna je taktika boljševiške vlade?

Boljševiki se poslužujejo kot za-
 grizeni marksisti zares izvrstne taktike, ki
 je zelo značilna za njihovo nastopanje.
 Boljševiki razpolagajo z vsemi znanji,
 ki jih zahteva sedanja doba od mo-
 dernega človeka. Oni so politiki, di-
 plomati, strategji, filozofi, geografi, so-
 cijologi, zgodovinarji itd. Oni poznajo
 izvrstno psihologijo mas in razpolo-
 ženje trpinčene duše. Pozna se, da so
 res živeli med najnižjimi masami, ž
 njimi stradali in se klatili širom sveta,
 kjer so proučevali gospodarske, poli-
 tične in nacionalne probleme vseh
 narodov in držav. Zdi se, da so jih
 ljudske mase nehote dvignile v ugod-
 nem trenutku na položaj, ki ga zav-
 zemajo danes v svetovni zgodovini.
 Zato pa tudi razumejo takoj presoditi
 in obsoditi vsak najmanjši korak im-
 perijalističnih držav. Najbolj jim tiči
 v želodcu Anglija. Kakšno mnenje
 imajo o sedanji mirovni konferenci v
 Parizu, pač ni treba posebej razlagati.
 Boljševiki gledajo daleč naprej. Revo-
 lucijo v Nemčiji so prorokovali v tre-
 notku, ko so podpisali brest-litovski
 mir. Še predno je prišlo v Avstriji do
 razsufa, so vedeli, da se bodo v njej
 po prvi revoluciji vneli obmejni boji
 raznih narodnosti, ki bodo na razva-
 linah stare Avstrije samo pospešili
 socijalistično revolucijo. V tem pa se
 najbiž varajo. Kar se tiče Madžarske,
 je Bela Kun v „Izvestjih“ odkrito pi-
 sal in indirektno povedal, da bo on
 sam odstranil Karolyja. Ko je izbruh-
 nila revolucija v Nemčiji, so že vedeli,
 da bo tam zavladal pristaš Scheide-
 mann. Da bi pridobili nemški proleta-
 rijat za boljševizem in Liebknechta,
 so sklicali takoj v Moskvi konferenco
 Centralnega izpolnilnega komiteja in

moskovskih delavskih organizacij, kjer
 so podžigali nemško revolucijo in skle-
 nili, da se pošlje takoj nemškemu pro-
 letarijatu 50 vagonov moke, dasiravno
 je prebivalstvo v Moskvi bilo brez
 kruha. Izvršitev tega sklepa se je pa
 ponesrečila, ker nemške okupacijske
 oblasti niso pustile vlaka z moko čez
 mejo.

Taktika boljševiške vlade obstoja
 v neprestanem laviranju in zahrbtnem
 napadanju ali pa, da se izrazim po
 vojaško, iz zaledja. Zapadne imperi-
 jaliste napadajo s tem, da govorijo k
 zapadnemu proletarijatu. Na drugi
 strani se zopet obračajo k zapadnim
 vladam in se vabijo sami na mirovno
 konferenco. Ker pa vedo, da jih za-
 padne vlade ne bodo pustile na kon-
 ferenco, podžigajo proti njim mase
 zapadnih držav v notah, ki jih pošil-
 ljajo na te vlade. Zaveznikom ponu-
 jajo vse mogoče, zlato in vsa bogastva
 Rusije kot plačilo, da bi sklenili z
 njimi mir ali vsaj premirje. Na ta na-
 čin bi radi dosegli, da se približajo
 tamošnjim delavcem.

Isto taktiko zasledujejo tudi v no-
 tranji politiki, kar boste posebno opa-
 zili, ko bova govorila o njihovem raz-
 merju do ruskega kmeta. Danes so
 divji in krvoločni kakor tigri, zviti
 kakor kače, jutri so zopet dobri kot
 ovce in krotki kot golobi. Danes ru-
 šijo in zatirajo, jutri zidajo novo in
 vabijo.

Kako se obnašajo boljševiki napram
 raznim stanovom?

O aristokraciji, dvorjanstvu, indu-
 strijalcih, veletrgovcih, birokraciji, ofi-
 cirjih in duhovništvu ni treba izgub-
 ljati besed, ker vse to je ali odprav-
 ljeno ali pa se nahajajo kot hlapci v
 njihovi službi ali pa sploh ne pridejo
 v poštev kot državotvorni element.

Mesto aristokracije in dvorjanstva
 zavzemajo danes delavci — kot go-

spodujoči in privilegirani stan. To velja
 seveda samo za tiste, ki priznavajo
 nauke boljševizma in njegovo vsemoč.

Eno najzanimivejših poglavij ruske
 revolucije je gotovo razmerje boljše-
 viških oblasti do kmetov. To razmerje
 pa se menja od početka boljševiškega
 preobrata neprestano in še danes ni
 ustaljeno. Že prej sem omenil, da so
 si kmetje za časa prve revolucije za-
 čeli deliti sami, brez posredovanja
 oblasti, velesposstva in je vsak prišel
 do večjega ali manjšega deleža. Bolj-
 ševiška oblast je to stanje v svojem
 prvem dekretu nov. 1917 potrdila. To
 je seveda kmetom ugajalo, četudi so
 se drugače brigali za sovjetsko vlado
 ravno tako malo kot za začasno vlado
 prve revolucije. To indirektno pri-
 znanje je služilo boljševikom kot znatna
 opora v prvem času, ko so se še mo-
 rali boriti, da obvladajo položaj. Ko
 so se pa čutili bolj močni — v po-
 letju l. 1918. — so že začeli nastopati
 bolj osteniativno proti brezbriznim
 kmetom z namenom, da jih končno
 dobijo pod svojo kontrolo. Neposreden
 vzrok temu je bila borba za kruh.
 Boljševiška vlada je morala v svojih
 centrih v Petrogradu in v Moskvi dati
 delavcem in posebno svojim pristašem
 kruha, ako se je hotela obdržati. Kruha
 pa ni bilo. Kmetje niso pošiljali žita,
 ker bi je morali oddajati po starih
 maksimalnih cenah, medtem ko so se
 poljedelskega orodja in druge potreb-
 ščine podražile za najmanj 15—20%.
 Boljševiška vlada se je morala odlo-
 čiti, ali naj reši konflikt mirnim potom
 s tem, da zniža cene za manufakture
 in poljedelska orodja, ali pa da s silo
 vzame kmetom žito. Izbrala si je zadnje
 sredstvo. Organizirala je celo armado
 oboroženih prehranjevalnih oddelkov,
 ki so bili poslani v razne vasi. Za-
 čela se je prava meščanska vojna in
 mesarsko klanje. Zmagala je sila. Bolj-

ševiki so vzeli kmetom vse žito in jim
 pustili le najpotrebnejšo rezervo. Vsi
 kmečki komiteji so bili razpuščeni, na
 njihova mesta pa so prišli komiteji
 hlapcev in brezposelnih, ki so si
 ustrojili pravcato absolutistično vlado
 z vsemi potrebnimi komisijami in akci-
 jami. Cilj vlade je bil dosežen: dobila
 je kruh, revolucija pa je prodrla v
 zadnjo vas. Kmečki komiteji so bili
 zopet upostavljeni, komiteji bednote
 (hlapcev in brezposelnih) pa so bili
 degradirani v podružnice komunistične
 stranke, vendar pa so obdržali neke
 vrste kontrolo nad kmečkimi sovjeti.
 To je dovedlo do večjih ali manjših
 kmečkih uporov, ki so bili pa s silo
 zadušeni. Iz poslednjih vestí, ki pri-
 hajajo iz Rusije, moremo soditi, da
 postaja boljševiška vlada bolj milo-
 stljiva napram kmetom, kar pa je se-
 veda samo manever.

Skromni, širokogrudni in dobri
 ruski krestjanin (križanin = kmet) je
 trpel pod jarmom carizma, toda še
 težji je križ, ki mu ga je naložil na
 rame boljševizem, da ga nosi na Gol-
 gato za svoje lastno kakor tudi za
 osvobojenje vsega človeštva. Ruski
 kmet še ni spregovoril svoje zadnje
 besede.

Proti inteligenci pa so stopili
 ruski komunisti takoj v prvem začetku
 v odločilen boj. Podavili so vse, kar
 jim ni bilo po volji. Pozneje so spre-
 videli, da brez inteligence sploh ni
 mogoče vladati, zato so se ji začeli
 dobrikati na vse mogoče načine. Tako
 so n. pr. pridobili starega Gorkija,
 izdajatelja glasila neodvisnih socijali-
 stov-internacionalistov „Novaja žizn“
 (Novo življenje), ki se je nekdanj ostro
 borilo proti boljševikom. Gorki sedaj
 vabi inteligenco na shodih in preda-
 vanjih, naj stopi v boljševiško službo.
 (Konec prih.)

ADIMIR LEVSTIK.

63. nadaljevanje.

Višnjeva repatica.

Po vseh lepih besedah slovesa je dejala hčeri kratko
 in jasno:

»Bog bodi zahvaljen! Nič prida ga ni...«
 Njena sumnja pa se ni mogla niti primerjati
 s črnimi mislimi dveh drugih veseljakov, ki sta se
 bila obesila družbi za pete in ji sledila neopažena
 do zadnjega vogala pred Pohlino hišo.
 »Zdaj vidiš, koliko je ura!« je šepnil višji in
 krepkejši izmed obeh mladih ljudi, podpiraje on-
 moglega tovariša, dasi je sam lovil ravnotežje. »Ti
 cediš svoje abotne verze... pijan si ko čep... grof
 pa kuje železo in ji piha na dušo... Uh, lepemu
 junaku je padel srčni asl!«
 »Ne prilivaj olja... v žerjavico moje bolečine!...«
 je stokal nesrečni poet. »Ti ne veš... na kaj se
 pripravljam... Še jutri naskočim... da veš, Rovana
 ... še jutri... Njo ali smrt!«
 In teška glava mu je padla na prsi.
 »Le glej,« je dejal instruktor porogljivo. »Jutri
 ali nikoli!... Ako do jutri zvečer ne storiš ničesar,
 prelomim besedo ter se lotim sam.«
 »In pikov as... ti lopov?...«
 »Rajši lopov nego šleva s tabo vred!«
 »O, videl boš... še odpuščanja me boš prošil!...
 Zdaj nalašč... da te bo sram...«

»Stopiva, saj mi zaspis na ulici! Še jutri...«

hahaha... Poznam te, mojster Hrepenenječič!«

Srdito ga je dregnil pod rebra in ga odvlekel

proti domu, renčeč nad njim od hipa do hipa:

»Solzil se boš, z rokami boš klatil in gledal...«

Vse svoje življenje se ne ojunaciš... fej te boji,

gosposka kri!«

Toda motil se je...

Grof je taval domov kakor v brezmiselnem snu;

na hišnem pragu ga je zdramil grohot iz Hasanove

sobe. Spoznal je šoferjev glas in vmes onemoglo

blejanje Senegalcevo, katerega je bil videl na vese-

lici že zgodaj v stanju popolnosti. Radovedno se je

splazil k vratom, odprl jih na špranjo, pogledal in

sam udaril v smeh. Resnobni Jacques je stal z za-

riplim obrazom sredi izbe ter se bil po stegnih, ka-

žoč na črnca ki je grgal oblečen na postelji; miza

je bila pokrita s celim skladiščem ljubavnih spominov,

izvečine prstanov in zapestnic, pa tudi šalov in dru-

gega belja.

»Hasan, Hasan,« je dejal gospodar ter stopil

bliže... kako se misliš zagovarjati pred Allahom za

svoje početje? Prej bi se obelil nego poboljšal, ne-

pripriprav!«

»Hasan rad postati bel, ako vaša milost kupiti

takšno zdravilo,« je stokal zamorec z vsemi znaki

ubitosti. »Črn mož, nesrečen mož: Hasan eden —

bela žena stol!«

Grof je zmajal z glavo in priporočil Jacquesu,

naj se spravita počivat.

»Naš čas prihaja,« je dodal s pomembnim gla-

som. »Delo zahteva svežih glav in čilih moči.«

»Midva storiva svojo dolžnost,« je potrdil šofer

resnobno. »Toda žal mi je vaše milosti in najinega

dela — med temi ljudmi... Ali je vaša milost že

kdaj ubijala krastačo?...«

Grof mu ni odgovoril. Krenil je v spalnico, za-

palil cigareto in se vdal sanjariji kakor že dolgo

vsak večer. Marijino okno je bilo blede razsvetljeno;

sključena senca njene starke je zdrknila parkrat po

zavesi.

»Čuvajka brli ob postelji,« si je rekel v mislih.

»Spet ji je slabše, nesrečnici; brez spanja leži sredi

svojih črnih las, roke si tišči na grudi ter izkašljeje

mlado kri. Še malo časa, in ne bom je več videl

zalivati cvetic, tistih ubogih, ki bledé in ginejo

z njenim življenjem; klavir umolkne in ne zapoje

več; lepega dne jo odpeljajo mrtvo z ubožnim vozom,

in gospod Telban mi pride naznanit, da je hiša

očiščena... Kako bom gledal potem na okna

onkraj dvorišča?« se je vprašal, in mračna senca

mu je pokrila obraz. »Besede še nisva pregovorila,

in vendar je ne morem pogrešati; zrak ki ga sopem,

diši po nji kakor po bolni, blede roži. Z Doro se

spuščam v roman, moje misli pa so pri nji, potep-

tanski, čeprav je tako bedna in genljiva, da je ne

morem želeti; vsak dan ugibljem, kaj bi ji storil

povšeči...«

(Dalje.)

Obupni položaj na Goriškem.

Pritisk italijanskih oblasti na slovensko prebivalstvo zasedene Goriške se dan za dnem poojstruje. Po goriški okolici so dobila županstva cirkular, da mora civilno prebivalstvo, zlasti pa bivši vojaki, ki se jih smatra vojnimi ujetnikom pozdravljati italijanske častnike. Ako bi kateri izmed „vojnih ujetnikov“ to opustil, se ga takoj internira v ujetniško taborišče. To so morala županstva javno razglasiti. Ljudstvo je zaradi tega razburjeno, ker niti pod avstrijsko vlado ni nikdar pozdravljalo častnikov. Zahteva italijanskih častnikov, naj jih civilno prebivalstvo pozdravlja, je toliko bolj čudno, ker niti italijansko vojaštvo nima navade pozdravljati svojih častnikov, zlasti ne onih od drugih regimentov. Sikana je očitna, namen prozoren: pokazati našemu ljudstvu svojo nadoblast in ga ponižati.

Po deželi zapirajo slovenske fante, ako pojo slovenske pesmi. V Mirnu se je zgodil slučaj, da so karabinerji streljali za nekim fantom, ki je prepeval slovenske pesmi, ko je hotel ubežati. Na Jožefovo so zaprli v Št. Ferjanu sedem fantov radi slovenskega petja in jih odgnali v Krmin.

Italijanski hišni posestniki v Gorici so začeli odpovedovati Slovincem trgovske lokale. Honoré Jourdan (Francos) je odpovedal lokale Jakobu Starcu, ki je imel trgovino z mešanim blagom, „Lega Nazionale“ je odpovedala trafikantu Avgustu Marcu, „Associazione Cooperativa“ mehaniku Francu Sauniku, Marzini je odpovedal trgovcu Mlekužu i. t. d. Do sedaj so italijanske oblasti zaprle 24 slovenskih trgovin in 21 gostilen. V splošnem je postopanje Lahov v Gorici tako, da hočejo iztrebiti v najkrajšem času ves slovenski element iz Gorice. Z vsemi mogočimi sredstvi pritiskajo na Slovence, da jim ogrenijo bivanje v Gorici. V najkrajšem času ne bomo imeli nobenega slovenskega trgovca ali gostilničarja. V Gorah, na Krasu, v Vipavski dolini in v Brdih so se naselili italijanski gostilničarji, trgovci in kramarji, ki dobivajo blago, vino in živila iz Italije po nizkih cenah, medtem ko si naši trgovci ne morejo dobiti ničesar. S tem ubijajo našo trgovino in bodo v kratkem času uničili eksistenco vsem našim trgovcem.

O obnovi Goriške ni ne duha ne sluha. Ves lesni in železni material, ki ga je nabrala v Gorici bivša namestništvna podružnica za „Obnovo Goriške“ so Italijani odpeljali v Italijo. V Gorici popravljajo tu pa tam kako streho italijanskemu hišnemu posestniku, po deželi se za popravo razrušenih vasi niti ne zmenijo, pač pa urejujejo ceste, ki jih je napravilo bivše avstro-ogrsko vojaštvo, z edinim namenom, da bi jih v slučaju vojne med Italijo in Jugoslavijo lahko takoj uporabili. Most čez Sočo pri Fogarju tudi popravljajo in bo v osem tednih izročen prometu.

Po celi deželi vlada brezposelnost, na polju nihče ne dela, zasluska ni nobenega in kljub temu, da so Italijani nagromadili živeža v vseh vaseh in tudi po neprislokih cenah, vlada vendar pomanjkanje, ker so ljudje porabili skoraj ves hraneček. Semen se sploh ne dobi, tudi krompirja ne. Kmetje so jih naročili iz Italije, a dobili so večinoma plevel. Zato Goriška letos ne bo posejana in obdelana. Kdor se vrača iz Jugoslavije domov, naj prinese seboj semena in semeniški krompir, ako hoče obdelati svoje njive.

Vse bivše avstro-ogrsko vojske, ki se vračajo iz ruskega ujetništva, takoj ob prihodu v domovino polove in zapro od 4 do 5 tednov. Kaj je temu vzrok, se ne ve, a zdi se nam, da se Italijani boje, da bi ti ljudje ne zanesli boljševiškega duha v njihove čete. Aretirance odvedejo v tržaške zapore, kjer morajo te nesrečne žrtve svetovne vojne popiti zadnjo kapljo trpljenja.

Edino upanje, ki ga gojimo goriški Slovinci je, da bomo kma-

lu rešeni tega neznosnega jarma, zatiranja, aretacij in pritiska, ki ga izvaja Italija nad slovenskim delom Goriške in Trsta. Vam vsem, ki ste se že ujedini z Vašimi brati, pa kličemo: „Ne zabite nas, bodite edini in delajte, da bomo končno tudi mi tu doli ob Adrijii uživali z Vami zlato svobodo!“ P. P.

Slovinci, Jugoslavlani! Nabirajte za jugoslovanski obrambni sklad!

Čehi in Jugoslavlani.

V zadnjem času se je razvila v javnosti prav živahna kritika z ozirom na češko-jugoslovanske odnose, katero so povzročili oficijelni češki krogi s svojim ponašanjem v jugoslovansko-italijanskem sporu. Taka kritika je dobra, zdrava in koristna, ker vodi do bližnjega in globljega medsebojnega spoznavanja obeh bratskih narodov, kakor tudi k spoznavanju njih skupnih interesov. Njen končni uspeh bo tem večji, čim bolj se bo držala mej stvarnosti in ne bo zagazila v brezplodno polemiko posameznih časopisov.

V kolikor se je dosedanje javne borbe udeležila tudi „Jugoslavija“ in v kolikor je pri tem dotaknjena moja malenkost, smatram za primerno in potrebno, da opozorim javnost na sledeča dejstva:

Predvsem je treba konstatirati, da se delovanje češke in jugoslovanske emigracije za solidarnost obeh narodov, tekem vojne ni omejevala na izraze proste platonične ljubezni, temveč so to solidarnost zapečatili dobrovoljci obeh narodov, ki so pod zastavami Srbije na poljih Dobrudže ramo ob ramo skupno z brati Rusi ustvarili nov temelj za skupne slovanske tradicije. In danes ravno ti ljudje begajo javnost, da pokažejo onim krogom, koji so daleč za okopi vodili usodo narodov, nove steze, ki so jih oni s svojo krvjo zarisali! V tem svojem poklicu slovanski borci ne morejo imeti ozira tudi ne na historične voditelje, katerih velike in obče priznane zasluge za narod oni visoko cenijo. Ti ljudje, ki so se borili za osvobojenje slovanstva, danes v svobodni domovini nadaljujejo borbo za njegovo pravo ujedinenje ali vsaj zblizjevanje, ker jih k temu kliče njih narodna zavednost, ki jim nalaga dolžnost, da za to veliko delo žrtvujejo tudi doma svoje mlado življenje. Vsaka in iz stališča preteklosti ali sedanosti še tako upravičena obramba posameznih oseb je torej brezuspešna, ker v velikih časih osebe padajo — ideje živijo!

V svrhu tega medsebojnega spoznavanja pa je bil tudi izrešen v javnost suhi referat o konferenci Italijanov in Jugoslovancov v prisotnosti P. G. Masaryka v Petrogradu pomladi 1917, ki pa je dovolj značilen tudi za presojanje tekočega momenta.

Kar se nadalje tiče čisto mojih besed glede izjave P. G. Masaryka moram poudariti, da je on moj učitelj, da po njegovih načelih iščem pravdo sedajnosti oziraje se nazaj in v bodočnost sub specie aeternitatis. In to pravdo sem prebil! Previsoko ga cenim, da bi mogel sploh zamišljati kak napad na njegovo osebo, obžalovati pa moram, da je baš ta veliki mož postal žrtev češke oficijalnosti.

Ali je bila izjava g. Masaryka zapupna ali ne, o tem pač morejo soditi le prizadete, ne pa druge nepoklicane osebe.

Končno moramo izraziti svojo hvaležnost društvu „Češka obec“ v Ljubljani za simpatije, v kolikor je napram nam ponovilo v imenu češkega naroda. Ali vendar ne moremo zatajiti svoje boli, ako med vsrtami čitamo odkrito priznanje, da so vrhovni poveljnik in višji oficirji sedanje čeho-slovaške armade Italijani! **Zakaj pa ne Srbi?!** Vsako in če tudi tako utemljeno opravičevanje nam ne more zadostovati. Išcite pravilni odgovor na to in druga preča vprašanja, in danes še ne razrešene niti Vas bo-

do vodile za 3 leta nazaj iz Rima v London, Petrograd, Kiev, v Odeso in končno na čeho-slovaško fronto v Rusiji.

Kakor Vas mi smatramo za svoje tako delajte tudi Vi in potem boste čisto drugače čutili, mislili in sodili. Da, eno je jasno, mi imamo svoj novi jugoslovanski Rim, naš Belgrad!

Odkrito rečeno, jadra češkega čolna so previsoko napeta in zato trepetamo pri misli, da bi ga vzhodni vihar ulovil prej nego je došel v svojo novo luko. Počakajmo torej, da vidimo kako se bodo dogodki dalje razvijali.

Ljubljana, 9. aprila 1919.

Dr. J. Stefančič.

Naše severne meje.

Nemška nasilstva na Koroškem.

Dan na dan prihajajo novi begunci iz našega nezasedenega ozemlja na Koroškem. Ljudstvo onkraj naše črte je popolnoma zbegano in obupano. Ljudje pripovedujejo o strašnih tolovajstvih nemških tolp v Grebinju, na Rudi in v Vovbrah. Prosjijo, naj pride naše vojaštvo, da jih reši teh banditov; žal ima naše vojaštvo vezane roke. Pravica in človekoljubje zahtevata nujno, da se dovoli našim vrlim fantom na koroški fronti zasesti ves slovenski Korotan, da se napravi konec trpljenju in preganjanju Korotanskih Slovencev.

Dne 3. t. m. ob pol 11. zvečer so zažgale nemške tolpe pohištvo Slovence Ant. Haimburger-ja v Ravniči vasi, obč. Važenberg, kar so slovenski vojaki natančno opazovali. Nemške tolpe so se skrile v bližnjem gozdu, upajoč, da bodo prišli naši vojaki gasiti in jih pri tej priliki napadejo. Gospodinja, ki je že deset let v postelji in gospodar sta si komaj rešila življenje. Pogorelo je vse poslopje.

Pri Mentaju pod Lipo obč. Vovbre so nemški vojaki pred nekaj dnevi zopet rekvirirali živino in posestnika A. Grila, ki ne more hoditi, v Vovbre. Na velikem posestvu sta ostala samo hlapec in dekla, ker so slavi in hčere že poprej zbežali radi nemškega nasilja.

Na Rudi so dne 6. t. m. v Malih Djekšah nekemu bajtarju vzeli kravo. Kmetu Pušniku so vzeli kravo ter mu zagrozili, da mu odvzamejo vso živino, njega pa poženejo z domače grude. Kmetom na Rudi pobirajo žito. Boljši del moke rekvirirajo, slabšo moko pa dobijo kmetje.

Vprašamo, kako dolgo bo vlada v Belgradu še gledala in dopuščala ta nasiljstva napram slovenskim kmetom v slovenskem delu Korotana? Bo li kdaj konec?

Postopanje Nemcev na Koroškem.

n Deželna vlada v Celovcu je odredila, da morajo vsi v javni službi stoječi duhovniki, zlasti oni, ki uživajo dotacijo iz verskega zaklada, dokazati, da pripadajo k Nemško-Avstrijski državi, ker bi se jim sicer ukiniteli prejemki. Duhovnikom slovenske narodnosti je pa celovška vlada kratkoma sploh ustavila plače, med njimi tudi naslednjim: Limpl, Trunk, dr. Arnejc, Cukala, Meško, Ražun, Carf, Sadjak, Germ, Poljanc, Weis V., Weis M., Šturm, Fuggar, Auhačka, Razgoršek, Umlauf, Lasser, Ogris, dr. Lučovnik, Rozman, Hafner U. Deželna vlada je sklenila, da se župnikom slovenske narodnosti na Koroškem izplačajo prejemki, onim na nemškem ozemlju proti svoječasnemu obračunu. Dalje je celovška vlada tudi prepovedala razpečevanje „Mira“ po Koroškem, ker se ta prepoved ne sklada z načeli reciprocitete — pri nas je namreč le uvoz političnih časopisov iz Nemške Avstrije prepovedan. Deželna vlada je sklenila podati ugovor proti tej prepovedi pri državnem uradu za zunanje zadeve. Če se zahtevi po razveljavljenju prepovedi ne ugodí, se bo ravno tako postopalo proti nemškim časopisom v Sloveniji. — Odslovljenim uradnikom in uslužbencem južne žleznice, ki se selijo na naše ozemlje, koroška vlada ne dovoli vzeti seboj

živila, tudi taka ne, ki so jih sami pridelali. Deželna vlada je sklenila: Če se to še ponovi, se bo v vsakem slučaju vrnila nasilnost desetim tukajšnjim Nemcem.

Ponovni nemški napadi.

n Ljubljanski dopisni urad poroča z dne 10. aprila ob 9. zjutraj iz uradnega vira: Dne 9. t. m. ob 1. pop. so Nemci streljali z artilerijo, z metalcami min, s strojnicami in puškami na most pri Galiciji. Naše topništvo in strojnice so odgovarjale. Nato je bil mir. Ob 10. dop. je nemški zrakoplov metal letake.

Mirovna konferenca.

Ugotovitev pogojev predhodnega miru samo še vprašanje nekaj ur?

KDU Belin, 9. aprila. (ČTU) iz Pariza poročajo: Orlando, Lloyd George, Clemenceau in polkovnik House so se sporazumeli glede načel mirovnega dogovora. Če Wilson, ki še vedno ne sme zapustiti sobe, sprejme ta načela, je ugotovitev pogojev predhodnega miru, samo še vprašanje nekaj ur.

Slovanski svet.

Češke pisateljice za Jugoslavijo.

LDU Praga, 9. aprila. (ČTU) „Venkov“ piše: Češke pisateljice, profesorice in doktorice so izdale oglas proti nepravilni rešitvi jugoslovanskega vprašanja. Oglas veli na koncu: Gospodarska rešitev Jugoslavije ne bo nikoli nevarna za Italijo. Jugoslavlani so hrabri in ne zahtevajo nikdar tujega. Kdor jim vzame domovino, jim vzame možnost zdravega kulturnega razvoja in stori s tem veliko krivico.

Čehoslovaška najame v Ameriki 2 milijardi dolarjev posojila.

LDU Praga, 9. aprila. (ČTU) „Narodni politika“ piše: Vlada je včeraj predložila narodni skupščini dva važna finančna zakonska načrta. Prvi zakonski načrt pooblašča vlado, najeti v Ameriki posojilo v znesku približno 2 milijardi dolarjev. Drugi zakonski načrt se tiče ureditve prometa in uporabe plačilnih sredstev v čehoslovaški državi.

Politični pregled.

p Strah pred boljševizmom je dal novo orientacijo ententni politiki. Kakor poroča „Nar. Politika“ iz Pariza, udarjajo francoski časopisi izvzemši ekstremno socijalističnih, z vso močjo po boljševizmu. Strah je velik pred boljševizmom a i upravičen. Ta strah je znatno deloval na smer ententne politike, kar se posebno opaza z zadnjimi dogovori glede Nemčije, kjer je karakteristično popuščanje in naglica, s katero se vse vrši. Radikalni in pretiran imperijalizem ponemava. Obstoja upanje, da se tudi italijanski skrši. Znani zbor četvorice je poslušal ministra Trumbiča glede Reke. (Kakor smo izvedeli, je edini Wilson stavil par vprašanj. Op. ured.) Kakor stoji zdaj stvar, je zadovoljivo, toda še mnogo bojev bomo imeli, predno se določijo naše meje. Angleška dokazuje z vsakim korakom edinstvo s Francosko in glavni nosilec te misli je Lloyd George. Sigurno je to, da je tudi Amerika istega mnenja. Wilson je za nas, kakor daleč sega naša pravica. Glavno je, da se v notranjosti država uredi, da nasprotniki ne bodo imeli vzroka nazivati nas z barbari. Mir bo podpisan v Versaillesu okrog velikonoči.

p Zanella se je vrnil na Reko. Kakor poročajo hrvaški listi, se je bivši reški župan Zanella, ki je v tujini propagiral italijanske pravice do Reke, povrnil. Pravijo, da znači njegov povratak prav nepovoljne znake glede Italijanov, kajti ravno sedaj, ko se odloča usoda Reke, bi moral ostati na svojem mestu in gledati na to, da jo dobe po vseh „božjih“ zakonih njegovi prijatelji.

p Boljševiško glasilo. Včeraj je izšla v Zagrebu prva številka „Slobodne riječi“. List zastopa boljševiško stran hrvatske socijalne demokracije.

p JDS in srbski poslanci v Bosni in Hercegovini. Sarajevska „Srpska riječ“ poroča, da namerava več srbskih poslancev iz Bosne in Hercegovine izstopiti iz JDS, ker se ne strinjajo, da se združi parlamentarni klub s srbskim opozicijskim blokom, ampak zahtevajo kooperacijo s srbskimi staroradikalci.

p Nova stranka. Včerajšnji „Hrvat“ priobčuje vesti, da snuje Jugoslovanski klub novo Ljudsko stranko, ki bo obsegala ves teritorij SHS. Kakor se vidi, starčevičanci niso preveč veseli novo se osnivajoče stranke, ker se bojijo njene konkurence med Hrvati.

Pokrajinske vesti.

kr Iz Škofje Loke. V soboto dne 5. in v nedeljo dne 6. t. m. je škofjeloka čitalnica priredila Tolstojev dramo „Moč teme“. Tudi najbolj razvajanemu gledalcu bi niti — morda v Ljubljani — ne bilo nudenega več užitka, kot ravno pri tej prireditvi. Jako pohvalno moramo omeniti režijo, scenerijo in igralce same, oziroma njih pridnost, sosebno še, če se upoštevava kratek rok, v katerem je bilo čitalnici mogoče to samo na sebi jako težko dramo spraviti na oder. Igralci sami so storili vse, kar je bilo v njih moči z ozirom na globoko psihično stran drame. Publika z aplavzom sicer ni štedila, tako da so igralci v polni meri dobili pohvalo in zadovoljenje, vendar sem primoran omeniti, da bi gledalci bili lahko nekoliko mirnejši in bi svoje neumestne opazke pustili doma. H koncu moram še omeniti, kar je zelo pohvalno, agilno delovanje Narodne čitalnice v Škofji Loki. V kratkem času je nabrala jako lep znesek, skorajda 30 000 K, da si sezida dostojen hram. Prav iz srca pozdravljam to delo na prosvetnem polju, — bode vsaj izginil oni zgodovinski dolgčas, ki je postal v Škofji Loki že tradicionalen. Le tako naprej in obeta se nam še dosti lepih in užitka polnih večerov, najmanj pa takih, kot je bil zadnji. T. O.

kr Gledališko društvo na Jelenicah uprizori v soboto, 12. t. m. ob 8. uri zvečer in v nedeljo, 13. t. m. ob 3. uri popoldne v dvorani „pri Jeleni“ na Savi Finžgarjevo igro „Veriga“.

kr Iz Cerklj na Dolenjskem. V Jugoslaviji št. 83 je bilo omenjeno za vpeljavo poštne avtomobila Novo mesto-Krško. K temu imamo mi Cerkljanci sledeče pripomniti: Poštna avtomobilna zveza bi imela veliko večji pomen, ako bi se upeljala proga Novo mesto-Brežice ker bi prvič, lahko vozil pošto za poštni urad Krškavas ozir. Cerklje, drugič je polovica sodnega okraja Kostanjevice ob progi Kostanjevica-Brežice, da bi se lahko stranke posluževale avtomobila, tretjič je mesto Brežice že samo čisto drugačen promet kraj kakor Krško. Avtomobilna proga Novo mesto-Krško je iz trgovskega stališča precej napačna, ako se pa želi kateri iz Krškega peljati, ima tako vlak pred nosom in se lahko pelje z vlakom do Brežic in potem z avtomobilom v Novo mesto. Kdor je že potoval od Kostanjevice proti Brežicam mu bo pač znan veliki pomen upeljave te proge, posebno ko nima proga iz Krškega do Kostanjevice nobenega poštne urada. Kakor se sliši, nameravajo v Brežicah vpostaviti tudi avtomobilno zvezo Brežice-Samobor, tako bi potem imela zelo lepo bodočnost proga Brežice-Novo mesto. Torej pozor in malo več previdnosti, ker tukaj se gre za koristi našega celega kota, do hrvatske meje.

kr Iz Celja. Za nos so nas potegnili in sicer topot popolnoma po nepotrebnem in docela neopravičeno. Za soboto naznanjena repriza „Dobri sodnik“ se je v zadnjem hipu odpravila. Enkrat se je že odpovedalo „V dolini“ takrat opravičeno, ker se je istega dne vršil koncert ozir. protestni shod. Sedaj pravijo, da zaradi tega, ker se vrši v nedeljo dij. prireditev „Deseti brat“ v prid dijaški kuhinji, Recimo, da to drži, potem bi se moralo že poprej skrbeti za to, da se

ne bo v časnikih in na plakatih napačno informiralo javnosti. To nam je društvo v vsakem oziru dolžno. Sicer pa je dejstvo, da ta izgovor ne drži, ker sobotna predstava nič ne bi ovirala tistih, ki hočejo prispevati za dij. kuhinjo, da ne bi obiskali dij. prireditve. Morda pa so se bali, da repriza ne bo dobro obiskana, da hiša ne bo razprodana. Tudi to ni dovolj tehten vzrok za odpoved. Kakor smo čitali v kritiki, je bilo občinstvo nad vse zadovoljeno in si naravnost želi ponovitve. In še nekaj drugega je tu upoštevati: naši diletantje ne igrajo za plačo nego iz ljubezni do stvari, do kulturnega dela. Če je torej hiša nabito polna ali pa samo pol, je v tem slučaju precej vseeno. Glavnega vzroka je pač treba iskati drugod in to žalibog tam, kjer bi ga človek najmanj pričakoval. Dram. društvo v Celju vrši svojo nalogo z občudovanja vredno poštvalnostjo in najlepšimi uspehi. Treba samo pomisliti, da imajo razum par članov čez cel dan vsak svojo več ali manj naporno službo, da žrtvujejo ti ljudje večer za večerom vajam in skušnjam! Za njih poštvalni trud smo jim iskreno hvaležni. So pa še vse druge težkoče, s katerimi se ima društvo boriti, težkoče tem večje, ker so notranje, čisto zakulisne. Javna tajnost v Celju je, da je v društvu zavora, ki mu onemogoča vsak prostejši pokret. So na svetu ljudje, ki mislijo, da jim dajejo lovorike, na katerih sede, pravico, da klonijo vse potrebe novega časa njih nekdanji slavi, ki ob vsaki priliki povdarjajo svoje zasluženje ter na podlagi tega zahtevajo, da se to upošteva v prvi vrsti vse drugo pa je podrejenega pomena. To spada v prefeklost, ki pomeni zgodovino, ne pa v sedanjost, ki pomeni delo. In taki ljudje so eo ipso absolutisti, ki na podlagi svojih prejšnjih zaslug, a na račun drugih ovirajo razvoj društva, vsakemu posamezniku pa veselje do dela naravnost ubijajo, če niso sami na najvišji in višku. Celu najprimitivnejša društvena disciplina jim je deveta briga, da jim je vseeno ter vsak jalov izgovor dober, tudi če potegnejo občinstvo za nos, samo da se ja ne bi kako oprasila njihova bivša slava. To je terorizem, ne pa društveno delovanje. Da pa bi morali mi, ki smo se že veselili na lep večer umetniškega užitka, to, kar tako pogoltniti ne stoji nikjer in zato pričakujemo od našega vrljega dram. društva, da si bo znalo pomagati, da bo imelo svoboden polet.

kr Iz kočevskih Čermošnjic. Naš gospod župan Fran Stritzel je izvoljen v Kočevju odbornikom ter zaupnikom „Volksrata“. Kako dobro se bode tukajšnjim Slovencem še go-dilo si je lahko misliti. Na mestu bi bilo, da vlada kar najhitreje izda naredbo kakor je že obljubljeno, da bodo v bodoče tudi Slovenci zastopani v nemških občinskih odborih. — Neki naš oddelek strajfunov je na tukajšnji šoli odstranil nemški napis. Krajni šolski svet ga je dal zopet na novo naslikati. Kdo bode to plačal? Tudi slovenski davkoplačevalci. Ape-liramo na našega gospoda glavarja, kateremu se imamo tukajšnji Slovenci že marsikaj zahvaliti, da ukaže odstraniti ta napis. Omenjamo, da se naš g. okrajni glavar dr. Vončina kar naj-intenzivneje zanima za bedni položaj tukajšnjih Slovencev in se mu tem potom javno zahvaljujemo.

Več Slovencev. kr Iz Ptuj. V tukajšnji SHS. vojaški bolnici je izza časa avstrijske vlade nadsestra od rudečega križa, doma iz Linza, katera je, kakor pripovedujejo zanesljivi moške, vlačila prej bolnike slovenske narodnosti v postelji za lase in jih psovala „windische“ in „kroatische Hunde“. Zdaj govori ona še vedno le nemški jezik, dasi se je priučila tekoma let precej slovenskega. Ščuva gospoda nadzdravnika Štuheca proti bolnikom in ranjencem, ter iste na vse mogoče zlobne načine črni pri njem. Prijazne besede še ni slišal noben Slovan iz njenih ust, pač pa ona očividno protetižira nekatere nemčurje, katerih žal še nikjer ni zmanjkalo. G. nadzdravnik

Štuhec, poveljnik bolnice, je dober zdravnik, pravičen gospod in vrl Slovenec, tembolj se čudimo, da trpi to Nemko tukaj, dasi je v bolnici Slovenka domačinka, ki je delala ves čas vojne neumorljivo v prid bolnice in v dobrobit bolnikov in katera bi lahko bolje opravljala službo nadsestre, kajti s. Pinter dela vendar le z jezikom. Vprašamo merodajne oblasti, ali se ne da odstraniti iz slovenske bolnice ta zagrizena sovražnica vseh Slovencev, katera ljubi le slovenski kruh? Železna metla, ki je učinila že dokaj dobrega, bi bila kaj potrebna tudi tukaj. — Kar je tujčanov domačinov so mrti, če tudi je njih mnogo nemškega mišljenja, oni obdarijo redno vsak teden bolnike s kruhom, vinom in cigaretami (teh zadnjih nadsestra ne razdeli, kaj z njimi napravi ne vemo!), sploh ne kažejo nikakega sovraštva. Proč torej s tujko, da bode torej tudi v tem oziru red, sloga in mir!

kr Velikovec. Ljudsko glasovanje na Koroškem za pripadnost k Jugoslaviji ali Nemški Avstriji je končano. Sijajno je manifestiral slovenski narod za združitev slovenske Koroške skrajstvom Srbov, Hrvatov in Slovencev. Ljudje, ki trpijo danes še pod jarmom nemških tolpa, so prihajali iz ozemlja zasedenega po Nemcih k našim stražam po skritih potih in se podpisovali za našo državo. Ljudje so z navdušenjem podpisavali glasovnice, celo Nemci so izjavili, da radi podpišejo izjave za spojitev Koroške z Jugoslavijo, ker vidijo, da vlada pri nas red, dočim je v Nemški Avstriji vse v „najvzornjšem“ neredu. V mestu Velikovec, ki je slovel kot najbolj nemčurško gnezdo, je podpisala skoraj polovica prebivalstva za Jugoslavijo, dočim se je večina druge polovice izjavila, da ne podpiše ne za Nemško Avstrijo, ne za Jugoslavijo, ker jim je vse „gluh“. V Velikovcu samem se je izjavilo skoraj 800 ljudi za Jugoslavijo, dočim se jih je za Nemško Avstrijo komaj 115. Okolica se je pa korporativno izjavila za našo državo, tako da imamo samo v Velikovškem mostišču 2000 jugoslovanskih glasov. Glasovanje se je vršilo v najlepšem redu in se nikogar ni prisililo se izjaviti za eno ali drugo stran. V vsakem oziru je vladala najširša svoboda, tako da je to glasovanje najčistejši izraz ljudske volje. Prepričani smo, da bi se na Koroškem pod pogojem najširše svobode izrazilo najmanj 120.000 ljudi za pripadnost slovenskega dela Korotana k Jugoslaviji.

Dnevne vesti.

dn Deželna vlada za naše železničarje. LDU Ljubljana, 10. aprila. Predsednik Deželne vlade je odposlal ministru za promet v Belgrad nastopno brzojavko: Slovenski železničarji so na javnem shodu v Ljubljani, dne 7. aprila ob ogromni udeležbi sklenili ponovno zahtevati izplačilo enkratnega nabavnega prispevka in izjavili, da bodo z vsemi sredstvi skrbeli za red in mir na železnicah v Sloveniji tako dolgo, dokler vpoštevava vlada sama njihove upravičene zahteve. Ker je gmojni položaj slovenskih železničarjev obupen in da se prepričijo grozeči težki zapletljaji, prosim Vaše gospodarstvo še enkrat najnujnejše za blagohotno dovolitev enkratnega nabavnega prispevka. — Dr. Brejc.

dn Promenadni koncerta, ki ju je priredila godba krajeve garde minuli terek in četrtek v Zvezdi, sta privabila v Zvezdo obakrat številne množice ljubljanskega občinstva. To občinstvo je s tem pokazalo, da ima mnogo smisla za umetnost in da zna biti tudi hvaležno za umetniški užitek, ki se mu je nudil. Saj sta ta koncerta takorekoč odprla vrata v novi svet. Potem, ko že skoro pet let nismo čuli družega, kakor streljanje topov in pripovedovanja o umorih na debelo, nam je glasba kr. garde naenkrat pokazala, da je poleg morjenja in vojne še lepši svet. Postavila nas je zopet za nekaj časa v dobo miru in nam pričarala pred oči lepše čase, ko bomo mogli promenirati po naših parkih in

jih uživati ob zvokih glasbe. Baš zato pa bi iskreno prosili, da priredi glasba še en promenadni koncert v nedeljo predpoldne, da se omogoči udeležba tudi številnim uradnikom in delavcem, ki se vsled svoje službe in svojega dela niso mogli udeležiti prejšnjih dveh koncertov v Zvezdi. Prosimo! — Več hvaležnih ljubiteljev glasbe.

dn Občinskega sveta seja, ki v torek ni razpravljala o vseh točkah dnevnega reda, nadaljuje se noč, v petek ob 5. uri popoldne.

dn Išče se begunska družina za obdelovanje polja na Dolenjskem. Pogoji jako dobri. Prednost imajo zidarskega dela vajene družine. Natandnejša pojasnila daje posredovalni urad za begunce v Ljubljani.

dn Češki učenjak za naše pravice. V založbi društva „Jugoslavija“ v Pragi (sekcije za narodno obrano) je izšla te dni knjiga „Jugoslavija“, katero je spisal znani profesor univerze dr. Karlec. V knjigi je podrobno obdelana zgodovina Jugoslovancev od prvih početkov dalje in ves razvoj našega boja za državno samostojnost. Knjiga obsega 245 strani ter stane 12 kron. Naroča se jo pri društvu „Jugoslavija“ v Pragi, Kral. Vinohrady, Jungmannovi tr. Knjigo toplo priporočamo.

dn Iz visokošolskih krogov. Oprostili so nas vojaške službe, da bi slednjič po preteku 5 let lahko nadaljevali svoje študije. Večina nas, posebno tehniki, medicinci itd. je pa prisiljena študirati v inozemstvu in to v prvi vrsti v Brnu in Pragi. Imamo že tozadevne podpore od deželne vlade. Ali kdo nam razreši uganko, kako dospemo tja? V času od svečana do sušca so bile deloma češke, deloma nemške meje zaprte. Sedaj, ko so slednje odprte, nam lastna vlada dela zapreke. Prošnje za potno dovoljenje smo morali poslati v Belgrad, bilo je to pred dobrim mesecem, a še dosedaj ni rešitve. Zgubili smo na ta način zimski tečaj, ali naj zgubimo tudi letnega. Vprašamo merodajne faktorje ali bi se ne dalo tozadevno kaj izjemnega ukreniti n. pr. z uvedbo posebnega dijaškega vlaka, ki bi nas po Veliki noči povedel k našim študijam. Kolikor se spominjamo, so Hrvati v prosincu imeli kaj sličnega.

Prizadeti visokošolci.

dn Kupčije Žitnega zavoda v Ljubljani. Omenjeni zavod ima nalogo, nabavljati žito in krompir in druga živila in z njimi zalagati podrejene korporacije z manjšim delokrogom. Zadnje tedne pa so postale trgovske manire dobrodelnega Žitnega zavoda nekako — za enkrat še recimo — čudne. Moko za kuho računa zavod po 350 kron na sto kilogramov, a moko za kruh po 200 kron, dasi jo solidni gospodarski uradi oddajajo na drobno po k 3 40, a drugo po K 1 90 za kg. Res ni izključeno, da žitni zavod živila pri sedanjih hrvatskih razmerah drago plačuje, vendar pa je gotovo, da bi se mogel izogibati takih cen, če bi se nakupovanje vršilo z boljšim presodkom in samo in edino od strokovnjakov. Če še omenimo, da oddaja Žitni zavod za 2 kroni kupljeni fižol po K 2 50 in ima samo pri pisanju fakture za oves po 20% dobička, se pač narod ne sme čuditi slabim časom, ki se nam obetajo. — Navedena očitanja niso natolčevanja. Da pa postanemo popolnoma jasni, moramo še objaviti, da zahteva zavod pri ameriskani moki, ki jo treba dobro plačati, za vrečo K 28 — posojnine, dasi ni prav jasno, če ni bila vreča plačana že z moko vred. Vrhu tega pa računajo dobrotniki bednega ljudstva onemu, ki moko kupuje, za prve štiri tedne za vsako vrečo K 2 80 posojnine, za druge štiri tedne K 5 60, za tretje štiri morda K 11 20 in tako naprej. — Tako posluje SHS Žitni zavod v Ljubljani!

dn Mlad slovenski iznajditelj. G. Adolf Hočevar, študent tehnike je iznašel stroj za prevažanje blaga potom električne gonilne moči. Stroj se vrti sam s svojim nagonom in bi bil v tehničnem pomenu velikega napredka na polju električne industrije. Stroj sam tehta približno 10^{1/2} kg in

doseže znatno hitrost na uro, seveda hitrost je odvisna od teže blaga in dvigalnega terena. Sedaj se bavi z iznajdbo nekega novega stroja. Upajmo, da nam ta mladi slovenski iznajditelj prinese še marsikako odkritje. na polju električne industrije. Imenovani je rojen 1888. leta v Kanalu na Goriškem.

dn Krparija. Vse je na delu za narodni blagor. Vse rine okrog korit. Nikdo ne vpraša za teoretično in praktično sposobnost. Enkrat pri koritu, pa dela, kakor zna. Ker ni krojač, postane krpar. Posledica je vsa krparija. Vsakdo maši luknjo s tem, kar se mu ravno pomoi. Z važnimi naredbami smo v naši kvazi — demokratični državi že tako zašiti, da postaja prostost pobožna želja. Obljubljena nam je že zopet nova stanovanjska krpa. Unikum, ki bije higijeni, socialni potrebi, prostosti in vsemu v obraz! Čemu te krpel? Čemu proč vrženi izdatki za barake? Zidajte! Ne gre! Preddrago! Zakaj ne? Zemlja je preddraga, se ne izplača! Smo družega mnenja. Zidati se mora! To je treba omogočiti! Zemlja je določena za čim ugodnejše bivanje vseh ljudi. Kje se začne splošna potreba, tam mora nehati osebna pravica. Treba je določiti kaj in kje naj se zida. Zidati mora lastnik stavbišča takoj ali pa se mu vzame zemljišče po določenih ceni in odda onemu, ki hoče in bo zidal. Naše mesto je dovolj razdrapano, in ga ni treba krasiti z barakami. Stavbeni urad bi imel dovolj posla, ako hoče doseči, da dobi mesto vsaj nekako pošteno lice. S kako pravico se varuje zemljiške oduhuje in špekulante? Torej le naprej! Stanovanja bodo kar rasla, delo se bo začelo za vse: delavce, obrtnike, stavbenike itd. Mrtni kapital, ki sedaj leži brez koristi bo prišel v potrebno gibanje. Splošno upitje po podpori se bo nehalo. Saj je vendar znano in se piše, da sta rast in zlasti pa umetno navijanje zemljiščnih cen glavna vzroka, da delavec ne pride do tega, da bi zaslužil več, kakor zahteva njegova najskrajna potreba. Torej kroj in škarje v roke! S krpami proč!

dn Legijonarji! Da ne boste preveč razočarani, kadar se vrnete. Koritarji so mnenja, da ravno za pod nož smo še. Če iščeš službe, dobiš povsod isti odgovor. Večina odgovarja, da so vsa mesta bila tekoma januarja in februarja oddana, ali pa, da se bo vaša prošnja obdržala v evidenci — toraj ravno toliko, da lahko greš in čakaš tudi 10 let. Če pogledaš v pisarno, kjer so bile službe razpisane, diši povsod iz korita — dotična razpisana mesta so, namreč že mesece zasedena in samo formalno razpisana. V tretjem uradu te potolaži s tem, da lahko prideš čez dva meseca, a pred 2 meseci ti je ravno tako rekel — no in če si se malo informiral — si pa videl, da je bilo med tem časom sprejetih 10 protežirancev. Različni portfelji se le med seboj razdelijo ne glede na kvalifikacijo, ampak kdor ima večjo protekcijo. Imel je že dobro državno službo, bil zagrizen patrijot, vse preje kot Slovenec, a danes pusti to s primerno pokojnino in gre v kopaljšček! Škoda govoriti o kakšni železni metli — ljudje, ki so na odgovornih mestih, se sicer zavedajo — ampak se ne upajo govoriti, ker se bojijo posledic! Pustite jih, naj delajo — saj bo domovina še klicala! Legijonar.

dn Vsa blaga srca! Zlasti vojni dobičkarji in branilci zaledja pozivljam vas, da se odzovete klicu odbora Slov. Rdečega križa (Poljanska cesta št. 4) in pošljete primerne zneske kot piruhe za uboge naše vojne ujetnike, ki so za in mesto vas storili do zadnjega svojo dolžnost in prišli v ujetništvo, kjer sedaj umirajo lakote. Kedor hitro da, da dvakrat. Beda je na vrhuncu. Eden, ki je ušel iz laškega pekla.

dn Ravn. Tominšku v Mariboru je „Slov. Narod“ dokazal, da se je jako sumljivo vedel v času vojne. Prof. Ozvalda je menda prav on denunciral. To so žalostne stvari. Pa po naših srednjih šolah je več takih slučajev. Kaj pa n. pr. slučaj Robida? Ali naj

ostane prikrit javnosti? Povsod se zbira materijal o denuncijantih. Torej ven z njimi. Prof. stanovska organizacija bi tudi v tem oziru lahko izpregovorila svojo besedo, da bo jasno.

dn „Vandalizem in pobalinstvo“ je imenoval ljubljanski župan v javni seji obč. sveta odstranitev Radeckega in cesarjevega spomenika v Ljubljani. Gosp. župan je slišal zadnji čas od več strani že toliko britkih resnic, da mu jih ne bomo novih pripovedovali. Povemo samo sledeče: ako inž. Štebi pogreša bivšega avstr. cesarja in Radeckega, si lahko okraši z njima svoje stanovanje, saj se bo našlo takih figur menda še po mnogih nemških in slovenskih trgovinah (po znižani ceni!) Ljubljana takih dekoracij ne potrebuje! Konstatiramo samo, da so v Loreni in Alzaciji padli ob času prevrata spomeniki drugačne umetniške vrednosti, nego je bil naš Radecki in nihče se ni nad tem zgražal, ker je s temi spomeniki za vselej padel stari čas. S tem, da so padli ti spomeniki v Ljubljani, je naša javnost samo dokazala, da nismo taki „austričanti“ kakor o nas pišejo Italijani. Pisalo se je, da so baje Italijani izdali patriotične govore ljubljanskega župana in podžupana. Seveda na take stvari zdaj ne bo nihče nič dal, ker je bilo vse to prisiljeno (vsaj tako smo prepričani!) Ako pa bo ljublj. župan še zdaj točil solze za Radeckim in za avstr. cesarjem, bo kdo res utegnil misliti, da je tako navdušen za staro Avstrijo. Saj vemo, da se danes vsaka stvar porabi zoper nas. Ako torej gosp. župan ne smatra za potrebno, da bi bil dostojen, naj bo vsaj previden. Bilo bi boljše, da bi poskrbel, da bi že enkrat izginila stara avstr. poulična imena, nego da žaluje za nepotrebnimi spomeniki. Pa včasih se zdi, da se nalašč ne zgodi to, kar

javnost zahteva. Tudi bi bilo umestno malo pomisliti, ako bi se Ljubljana malo očistila in okrasila, kaj bi bilo primerno postaviti na mesto starih spomenikov; to bi bilo važnejše nego spotikanje nad „vandalizmom in pobalinstvom“. Če sta Radecki in Franc Jožef obešala in streljala žive naše ljudi, bomo menda vendar mi smeli prevrniti njihovo mrtva kipa, ki jih nihče ne pogreša. Pomislite samo sledeče: Srbska kralj. godba je priredila v „Zvezdi“ koncert. Kako nesoglasje bi bilo, da bi tam poleg paradiral Radecki češ: pa smo še vedno tu! Taki spomeniki so izginili po vseh mestih, ne samo v Ljubljani in če bi bil v Ljubljani magistrat sam takoj s početka izvršil ta „vandalizem in pobalinstvo“, bi bilo to zanj častnejše, nego da so morali to izvršiti drugi. Mislimo torej, da malo čudno doni, ako soc. demokrat utemeljuje potrebo reforme obč. volilnega reda s tem da županu očita dejanje, ki ga žalibog ni zagrešil, namreč, da so zginili stari avstr. spomeniki, in še bolj čudno je, če župan zavrača to utemeljevanje s tem, da čiščenje slovenske Ljubljane od starih trinogov imenuje „vandalizem in pobalinstvo“.

dn Društvo lastnikov tiskarn na Kranjskem je imelo včeraj občni zbor, na katerem se je spremenilo v „Društvo lastnikov tiskarn v Sloveniji“. Natančneje poročilo priobčimo jutri.

dn Mezdno gibanje v slovenskih tiskarnah se je ugodno končalo za stavce. Vsled tega se bodo vsi tiskarski izdelki — tudi časopisi — znatno podražili.

dn Deček 3 do 4 leta star, ki pravi, da se piše Stanko Vidmar se je našel. Nahaja se Sv. Petra nasip st. 71 I. nadstr. pri gosp. F. Maschke.

Najnovejše vesti.

Kritičen položaj v Italiji.

LDU Chiaso, 9. aprila. (ČTU). V Italiji se opaža v zadnjih dnevih velik očividni preobrat v javnem mišljenju, kojega dejstveni obseg čutiljo v zunanji in notranji politiki dežele. Spoznanje dejstva, da preti tudi Italiji vsled nadaljnega premišljenega zavlačevanja mirovnega sklepa po Franciji in Belgiji nevarnost, da zopet izgubi uspehe, ki jih je izvojevala v svetovni vojni, je Italijane iztrezil iz opojne vrtoglavičice zmage tako, da sedaj odklanjajo, slediti prenapetim zahtevam Francije in Belgije. Italijanski sacro egoismo stremi za tem, da zadobi čim več veljave svojim zahtevam, ne da bi se le količkaj oziral na Francijo. Nujni nakup vseh avstrijskih ladijskih delnic po italijanskem konzorciju se je izvršil samo radi tega, da preprečijo zasego vsega ladijskega prostora avstrijskih paroplovnih družb po Franciji kot odškodnino za potopljene tonaže potom vojne podmorskih čolnov. Taho hoče danes Italija zopet paktirati z Nemško Avstrijo in to raje kakor z nepriljubljenim sosedo, Jugoslavijo. Po poročilih iz dobro poučenih krogov v Rimu je opaziti znake približevanja Italije bivšemu zveznemu sodrugu, Nemčiji. Italijani dajo prednost poštenemu značaju Nemčije, ki sicer trenutno nudi samo malenkosti, pred trajnimi poizkusi ločitve, sicer zmagovalne, vendar pa tudi strte Francije. Z odmikom od Francije in s tesno spojitvijo z anglo-saksonsko koalicijo, si obetajo merodajni italijanski krogi veliko za odpor proti vedno bolj naraščajoči nevarnosti revolucije in boljševizma. S tem pa prihajajo vedno prepozno, kajti danes se je vsled težkega notranjega položaja dežele, delazmožnosti in poleg tega pa skoraj popolnega pomanjkanja surovin in premoga in vsled spretno agitacije razpoloženje ljudstva tako postarilo, da se mora brezpogojno računati s prevratom. Zavlačevalni potek pariških pogajanj, ki Italiji od dne do dne množi žrtve, ne da bi s tem bilo zajamčeno priznanje njenih zahtev, je seveda dobrodošla voda na mlin ita-

lijanskih strank levice, katere ta položaj tudi primerno izrabljajo. Cenzura, ki je danes strožja, kakor za časa vojne, se trudi sicer, da prikriva napram inozemstvu pravo razpoloženje italijanskega ljudstva, ali na dejstvu, da je preobrat v Italiji samo še vprašanje časa, ne more izpremeniti ničesar.

Rimski socialisti stavkajo iz solidarnosti do nemških delavcev.

LDU Lugano, 9. aprila. ČTU Rimska socialistična stranka je danes sklenila iz kolegijalnosti do nemških delavcev, stopiti v splošno stavko. Kljub strogi prepovedi javnih zborovanj, namerava socialistična stranka prirediti cestne demonstracije. Reformisti katoliških delavskih zvez hočejo prirediti protidemonstracije.

Ustanovitev boljševiške stranke v Italiji.

LDU Amsterdam, 10. aprila. (ČTU) „Standard“ potrjuje iz Rima došlo vest o ustanovitvi boljševiško-komunistične stranke, koje člani so bili večinoma vsi v strelnih jarkih. Stranka deluje tako za energičen boj proti buržoaziji, kakor tudi za intenzivno propagando, da se proglasi v Italiji republika svetov.

Hočejo na vsak način Reko.

LDU Curih, 10. aprila. (ČTU) Luzzatti se je izjavil napram zastopnikom „Petit Parisien“, da vztraja Italija na pridelitvi Reke in da ne more podpisati erugače se glasečega mirovnega dogovora.

Kriza na mirovni konferenci.

LDU Berlin, 10. aprila. (DKU) „Berliner Tageblatt“ poroča iz Haaga: Glasom vesti, ki prihajajo iz Pariza, vlada na mirovni konferenci skrajna nervoznost, utrujenost in napetost. Te dni se vrše tamkaj dogodki največje mednarodne važnosti. Od ameriške strani se stori vse, da se prikaže evropski javnosti vsa resnoba krize, ki je nastala vsled Wilsonovega nastopa. Tudi Wilson dela z vsemi sredstvi na to, da bi dovedel krizo do odločitve bodisi v negativnem,

bodisi v pozitivnem smislu. Amerikanci povdajajo brez ozira na desno ali levo, da se dosedaj še v nobenem vprašanju ni dosegel pravi sporazum; nasprotno, da začenjajo razne sebične zahteve posameznih narodov izpodrivati Wilsonovih 14 točk. Senator Leuroc je dejal v svojem govoru v Washingtonu: Sreča je, da ima kongres možnost, končati vojno z Nemčijo potom skupne resolucije in sicer brez formalne mirovne pogodbe, ako bi bilo to potrebno. Jaz bi sicer to obžaloval, toda ako bi imel senat izbirati med podpisom mirovne pogodbe na škodo neodvisnosti ameriških Zedinjenih držav in med končanjem vojne potom resolucije obeh zbornic, bi jaz vsekakor dal prednost drugemu načinu.

Boljševiki pri Vladikavkazu popolnoma poraženi. 50.000 mož ujetih. 10.000 mrtvih in ranjenih. Uplenjenih 200 topov in 350 strojníc.

LDU Bern, 10. aprila. (ČTU) Iz Londona se poroča: Listi prinašajo obširna poročila o odločnem porazu ki ga je utrpela ruska rdeča četa pri Vladikavkazu. Aliiranim četam je poveljeval general Štaures. Pred Vladikavkazom je prišlo do velike bitke. 100.000 mož boljševiških čet je branilo okolico in mesto samo. Bili so popolnoma poraženi. Od vseh strani obkoljeni, se je vdalo z orožjem vred 50.000 mož, 10.000 jih je bilo usmrčenih ali ranjenih, večji del pri cestnih bojih v mestu samem. Aliirane čete so zaplenile 13 oklopnih vlakov, 100 lokomotiv, 200 topov, 350 strojníc in velike množine municije in živil. Vsa okolica od Črnega do Kaspijskega morja je popolnoma očiščena od rdečih čet. Ta poraz boljševiške armade ima odločilen značaj in je velikega vpliva na vse načrte boljševikov.

Boji med špartakovci in vladnimi četami na Bavarskem.

LDU Düsseldorf, 10. aprila. DUK Tekom včerajšnjega dne je došlo do ponovnih spopadov med vladnimi četami in uporniki. Število žrtev, ki so jih zahtevali ti boji, znaša 100 mrtvih, med temi nekaj na strani vladnih čet. Bilo je tudi precejšnje število težko in lahko ranjenih. V starem delu mesta Monakovo so začeli graditi barikade.

Dan sv. Marka v Gorici.

Ljubljana, 10. aprila. (P. P.) Kakor poroča „Il Resto del Carlino“ bodo Italijani praznovali v Gorici letoš dan sv. Marka, 25. aprila z izrednim pompom. Ustanovili so poseben odsek za celo vrsto cerimonij. Na kastelu bo vzdian nad vrati proti hribu sv. Marka lev. Prisostvoval bo tej slavnosti d'Annunzio in najbrže tudi beneški župan Grimani. Ves ta pomp in vse te cerimonije, kakor tudi domišljavi govori d'Annunzijeve ne bodo izbrisali slovenskega značaja Gorice in goriškega ozemlja.

O Zagrebški čifutarji.

Zagreb, 10. aprila. (Izv. por.) Policija je zaprla znano „Veliko kavano“ na Jelačićevem trgu za 24 ur, ker je godba v njenih prostorih igrala avstrijske in madžarske komade.

Kaj je z Radičevo brzojavko?

Zagreb, 10. aprila. (Izv. por.) „Narodna politika“ in „Obzor“ poročata iz Belgrada, da v tamkajšnjih krogih ne verujejo v avtohtonost Radičeve brzojavke, ampak so prepričani, da tiči za celo afero nova italijanska lopovščina. Italija hoče namreč v zadnjem hipu uplivati na mirovno konferenco. Dolžnost naših oblasti je, da zadevo nemudoma preiščejo in razjasnijo. Ako je Radič res veleizdajalec, potem je treba z njim kot takim postopati, drugače je skrajni čas, da se razkrinkajo italijanske intrige.

Balokovičev koncert v Mariboru.

LDU Maribor, 10. aprila. Včeraj je bil v Götzovi dvorani sijajno uspeli simfonični koncert prvega jugoslovanskega umetnika na gosli Zlatko Balokoviča ob sodelovanju mariborske vojaške godbe. Po vsakem nastopu je žel umetnik viharno odbravanje vsega občinstva.

Splitski škof dr. Carič o našem zunanjem položaju.

Urednik "Narodne Politike" je imel s splitskim škofom g. dr. Caričem daljši intervju. Rekel mu je med drugim, da v zadnjem času poskušajo naši ljudje na vse mogoče načine, da bi se naša država mednarodno pripoznala. Radi tega je tudi kardinal Bourne dal v "Daily Mail" izjavo. Toda Italija tega noče prepustiti pred sklepom mira. Priznanje od ameriške strani je bil iskren poskus, toda bila je oficijelna izjava in ne službeno priznanje.

Kaj je z našimi mejami?

Naša delegacija v Parizu in zunanji minister Trumbić delajo in se borijo na vso moč za pravične meje. Naravno je najtežje in najvažnejše vprašanje z Italijo. Borba se vodi med dvema strujama: Bode li premagal duh Wilsonovih načel, ali bode nadvladal duh dunajskega kongresa (1815.) ter versailleskega sklepa (1871.) z izmenjanimi ulogami.

Stari mahijavelizem je v ostri borbi, posebno zadnje tedne z novimi metodami diplomacije in politike.

Ta teden in mogoče ravno danes merita te dve struji svojo, te dve metodi svojo moč v vprašanju Jadranskega morja. Če je resnična vest v današnjih listih, bo zopet treba odložiti Jadransko vprašanje in to je dokaz ostrine te borbe in energije s katero jo vodi Wilson. V torek 1. t. m. sem bil pri njemu v avdijenci in videl, da njegova "energija" ne popušča, kar je za nas silne važnosti.

Kdo bo rešil naše vprašanje?

Naša delegacija stoji na zelo pravičnem in juridičnem stališču, ali da i mi sodelujemo pri odločitvi, ali da izostane tudi Italija ker ne more biti v lastni stvari sodnik. Ali Angleška in Francoska sta vezani z londonskim paktom in radi tega ne bi mogle sodelovati kot sodniki. Na ta način so od petih sodnikov trije inkompatibilni.

Iz tega sledi, da bi bila najpravičnejše rešenje arbitraža, katero so Italijani vendar odklonili, ker so se Italijani Wilsonove objektivnosti; a londonskemu paktu se niso hoteli odreči, računajoč na francosko pomoč. Če bi se "deseterica" odločila nepravilno, je vsakemu prosto, da ne prizna niti formalne zakonitosti odločitve. Zato bi vsaka rešitev, ki bi bila vsaj približno pravična, morala biti že nekak kompromis. Dozdaj je italijanska vlada odbijala vsak kompromis, dasiravno so Italijani, ki bi bili za sporazum. Zadnji čas so se pričeli slabejši časi za Sonninovo šolo in radi tega nimamo preveč povoda, da bi bili glede končne rešitve preveč optimistični ali pesimistični.

Razna poročila.

Italijanski kralj pred begom.

LDU Berlin, 10. apr. (Dun. KU.) Listi javljajo iz Lugana: Radi vedno večjega nemirov se je glasom italijanskih poročil že vse ukrenilo, da spravijo italijansko kraljevo rodbino na varno, kadar izbruhne revolucija. V ta namen je že nekaj časa v luki Civitavecchia pripravljena italijanska bojna ladja, na kateri naj kralj Viktor Emanuel s svojci pobegne.

Z ofenzivo z živili poskuša Amerika uničiti ruski boljševizem.

rp LDU Kristianija, 10. aprila. (ČTU). Amerika namerava začeti proti Rusiji velikopotezno ofenzivo z živili in hoče v ta namen ustanoviti mednarodno nevtralnno komisijo, ki bi Rusijo preskrbovala z živili. Za živila bo skrbela Amerika. Hkrati bo pošiljala tudi obleko in druge potrebščine. Tu gre za velikopotezen poizkus izpodkopati tla boljševizmu. Izvedba tega načrta bi stala mesečno 50 milijonov dolarjev. Glavni pogoj je, da se ustavi sovražnost na vseh frontah. Ententno blago bi se razdeljevalo vsem potrebnim brez razlike politične pripadnosti ali vere. Načelnik te komisije

bo Fritjof Nansen, ki je že sprejel ponudbo, toda le za primer, da Rusija soglašala z načrtom.

Pot do srca pelje skozi želodec.

rp LDU Rim, 9. aprila. (ČTU.) Italijanska vlada se je odločila, da zalaga Nemško Avstrijo v izdatni meri z živili. Kakor poročajo listi, je Orlando Salandru zaukazal, da naj odstrani vse ovire, ki otežkujejo prehrano Nemške Avstrije. Listi namigavajo, da ta korak Italije napram Nemški Avstriji ne izhaja iz človeških motivov, pač pa da ima resno politično ozadje.

Mirovni predlogi Ljenina ententi.

rp LDU Pariz, 10. aprila. (ČTU.) Ljenin je s posredovanjem Amerikanca W. Steffensa in Bullitta predložil ententi svoje mirovne predloge. Predlagal je le premirje in umaknitev ententnih čet iz Rusije, dočim bi boljševiška vlada imela pravico, nakupiti si za zlato živila v inozemstvu. Priznanja boljševiške vlade ni predlagal. Ljenin je pripravljen priznati ruske dolgove v inozemstvu in kmalu začeti s plačevanjem obresti. Iz tega je razvidno, da hoče Ljenin skleniti mir z entento. Ni izključeno, da bo njegova izjava glede priznanja inozemskih dolgov vplivala na zadržanje Francije.

r Skriti zakladi madžarskega velikaša. V ferchtensteinski graščini kneza Nikolaja Esterhazyja je našla komisija po marljivem iskanju umetnine in zaklade ogromne vrednosti vzdane. Mogli so udeležiti, da so bile te stvari zazidane kvocjemu pred dvema tednoma. Našli so denar, srebrne skledice in bokale, čaše, medtemi bokal, ki je bil tako velik kakor odrasel mož in okrašen z dragimi kameni in ki je še iz dobe Matija Corvina.

Drobne vesti.

V Monakovem je proglašeno obredno stanje. Plenilce, ki se upirajo sovjetski republiki, bodo ustrelili. Dosedanja vlada je po proklamaciji sovjetske republike zapustila Monakovo in deželni zbor je bil protipostavno razpuščen. Hoffmannova vlada je upravičena izdati pravomočne naredbe in povelja. Državna vlada priznava torej zastopnike Hoffmannove vlade, ki je bil od bavarskega deželnega zbora enoglasno izvoljen načelnikom. — Bivši nemški prestolonaslednik se je ponesečil z motornim kolesom ter si zlomil desno roko v zapestju in v laktu. — Budimpešta, glavno mesto ogrske sovjetske republike je pred mestnimi sovjetskimi volitvami. Ustanove se delavski in vojaški sveti; 500 delavcev zastopa en poslanec. — Železniška proga med Grdelicami in Predejanom je popravljena in izročena rednemu prometu. S tem je obnovljena želez. zveza med Nišom in Solunom.

Gospodarstvo.

g Trgovinski promet se zopet prične. LDU Amsterdam, 9. aprila. (DKU) "Pressbureau Radio" poroča iz Washingtona, da je trgovinski promet na Reau s Švico odprt. Vojni trgovinski urad objavlja, da se more pričeti trgovina z Nemško Avstrijo, Sibirijo, Palestino, Alzacijo-Lotaringijo, Sirijo, Macedonijo, Srbijo, Romunijo, Grško, s Čehoslovaško državo, z Bolgarijo, s Turčijo, z lukami Črnega morja, z nemškimi kolonijami, z zasedenim nemškim ozemljem, z jadranskimi lukami, z Albanijo, Luksemburgom, z Bosno, s Hercegovino, z Dalmacijo, s Poljsko in z Estonsko.

g Živež iz Amerike na potu. Vlada SHS je nakupila za 15—20 milijonov dinarjev živeža v Ameriki, odkoder so odšle že velike zaloge namenjene naši državi.

g Zlatonosne rude v Srbiji. Zlatonosne rude se nahajajo v Srbiji v kvačinskem in požarevaškem okrožju in to med Neresnico in Majdanekom. Ena koncesija je izdana za kopanje teh rud leta 1903 nekemu rudarskemu sindikatu na prostor 7500 ha, a drugo dovoljenje se je izdalo leta 1902 v takozvanem kraju "Blagojev kamen" za prostor 410 ha. Poleg tega se nahajajo zlatonosne rude v bližini mesta

Ranea ob Donavi, Bele Palonko na področju severne strani Kopenoniko, Leli Zovarsa in obrežju Črne reke poleg Timoska. Sekundarni sloji zlatonosnih rud se opažajo na mnogih krajih.

g Dobava blaga iz Angleške. Zastopstvo ene največjih združenj na Angleškem javlja trgovski obrtni zbornici v Zagrebu, da morejo njene specialne tovarne dobaviti na Hrvaško vsakovrstne potrebščine za gozdne železnice, tramovje, električne industrije, trgovske ladje, knjigotiskarstvo, samo kovinsko orodje vsake stroke ter avtomobile. Blago bi moglo priti samo za nekoliko mesecev.

g Koliko kron je bilo žigosanih? Na podlagi uradnih poročil je bilo v naši državi žigosanih kron in sicer: V Srbiji (okroglo) 600 milijonov, v Bosni in Hercegovini 500 milijonov, v Hrvaški in Slavoniji 1500 milijonov, v Sloveniji (izvzemši zasedeno ozemlje) 500 milijonov, v Vojvodini 2500 milijonov, v Dalmaciji 200 milijonov.

Poleg tega je bilo žigosanih okrog 60 milijonov bolgarskih levov in 15 milijonov črnogorskih perperov. Vsega je torej v naši državi poleg dinarov skoro 6 milijard papirnatega denarja.

g Izvoz v inozemstvo. Uradno se naznanja: Od 1. aprila ove godine centralna uprava za irgovački promet sa inostranstvom opečet ce svoj rad. Njoj je stavljeno u dužnost da reguliše trgovački promet sa inostranstvom i da o njemu vodi evidenciju. Za vsakih 10 hiljade kg robe, koja se izvozi iz zemlje, bilo ladjom ili železnicom izdavače se pojedina oštampana izkaznica, koja treba da se prikači za tovarni list i samo roba, za koju je izdata izkaznica od strane centralne uprave, moći će se izvoziti u inostranstvo.

Aprovizacija.

a Semenski krompir. Vse one stranke, ki so se zglašile v gospodarskem uradu na mestnem magistratu za semenski krompir, dobe krompir v torek, dne 15. aprila, dopoldne od 8. do 11. dop. in od 2. do 5. pop. v skladišču pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Kilogram stane 80 vin. in dobi vsaka stranka toliko krompirja, kolikor ga je priglasila.

a Iz seje mestnega aproviz. odseka z dne 9. aprila je poročati: Krušne moke se vedno zelo primanjkuje. Kruh je bil zadnje dni tako slab, da ga marsikdo sploh uživati ni mogel. Odeček je soglasnega mnenja, da nikakor ne kaže še naprej iz te moke peči kruh. Zato se s prihodnjim tednom opusti peko hlebcev. Peči se bodo začele zemlje iz bele ameriške moke. Vsaka zemlja tehta 6 dkg in se prodajajo zemlje na krušne izkaznice po 30 vin. kos. Kuor ne bi hotel zemelj, lahko zahteva moko. Ze pri krušnih komisijah tekoči teden bo vsaki stranki na prosto dano, ali se odloči za prejetanje moke ali zemelj. Razdelilni načrt in nadaljna pojasnila glede prejetanja moke in zemelj se pravčasno objavijo v časopisju. Izkaznice ubožne akcije revidira poseben pododsek aproviz. odseka. Prihodnji teden se razdeli po pol kilograma bele moke na izkaznice.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Anton Pesek.

Tiska "Zvezna tiskarna" v Ljubljani.

Proda se:

Knjigotiskara, moderno urejena, knjigožara bez konkurencije u jednome od najvećih kotara u Hrvatskoj, providjena izvrstnim strojevima, brzotiskovnim velikim, Americanom, Pappscherom strojem rezacem i sa perforiranje, te do 20 metrična centa slova, arabeska i crta iz mjedi, prodaje se. Poblizje kroz tiskaru Braća Kralj u Zagrebu, Duga ulica 9. 216

Prodaj tri gumijaste plašče in tri cevke za kolo. Naslov v upravi. 439 2-1

Proda se lepa piemenska 3 1/2 leta stara, 16 pesti visoka kobila (Pincgavska). Poizve se v Ljubljani, Žabjek, Poljanska cesta 55. 443 2-1

Njivo v bližini mesta, prodaj. Poizve se pri Črešnovar, Udmat 77. 192

Fotografični aparat 9x12 "Ernestan", vso pripravo proda poceni Ivan Žagar, urar Poljanska cesta 2, prtiličje levo. 204

Kupi se:

Vojaško obleko dobro ohranjeno, za veliko osebo, se kupi. Ponadbe z navedbo cene na upravništvo, pod "Vojaška obleka" 214

Vinske sode 50—500 l vsebine kupim. — "Vinski sodi". Ponudbe na upravništvo po 90

Špansko steno 3.60—4. metrov dolgo, leseno ali preoblečeno kupim. Naslov v upravništvu. 201

Hišo v sredini mesta kupim. Ponudbe pod "Hiša v sredini mesta" na upravo. 145

Službe:

Gospodična z dobrimi spričevali, večša slov., nemškega in italijanskega jezika v govoru in pisavi, želi mesta kot prodajalka najraje v Ljubljani. Ponudbe prosil pod "Marljiva" na upravništvo. 219

Več pletarskih pomočnikov izvežbanih, se takoj sprejme. Plača od komada. Za hrano preskrbljeno. Pletarska šola v Straišču pri Ptuj. 218 2-1

Sprejme se takoj sluga za trgovino. Zmožen tudi nekaj kletarstva. — Ponudbe na Franjo Kenda, Bled 1. 215 2-1

Korespondentinja večša slovenskega hrvaškega in nemškega jezika v govoru in pisavi, češkega pa samo v govoru, išče primerne službe. Dopisni na Jos. Pihlar, Maribor, Schmidov trg 6/1. 212

Razno:

Izgubila se je dne 9. t. m. popoldne ob pol 2. v gostilni Košak ali pred gostilno ruska denarnica z vsebino 220 K, 5 slikami ter vojaško odpuščajo in fegitimacijo J. L. D. 5. — Pošten najditelj naj jo odda v našem upravništvu proti dobri nagradi. Denarnica je lastnina revnega delavca 217 2 1

Slamnike čisti in beli I. jugoslov. tovarna za kemično čiščenje Jos. Reich, Ljubljana, Poljanska c. 4. Podružnica Selenburgova ul. 4. 210

Kdor od vračajočih se vojakov bi kaj vedel o Maksu Tence iz Sv. Križa pri Trstu se prosil, da sporoči proti povračilu stroškov na naslov Justina Vetrin, Laški trg št. 3, Toplice, Štajersko. Bil je ves čas vojne na Ruskem vjet. 209 2-1

400 K nagrade onemu, ki mi preskrbi stanovanje z eno, ozir. dvema sobama in kuhinjo, do 13. t. m. — Ponudbe pod "Stanovanje 1888" na upravništvo lista. 168

Hišo z eno sobo, kuhinjo in vinsko kletjo, njivo, vrtom in še posebej ležečo vinsko kletjo, pripravno za kakšnega vinotrčca, se odda v najem. — Išče se usnjarski kompanjon, za večje podjetje. Komisijonirano. — Glasil se sprejmejo v podružnici "Jugoslavije" v Ptuj, pod "Obrt". 181

Naravno malinovo in citronovo esenco in druge potrebščine za izdelavo dobrih pokalic, kakor tudi 70 odstot. malinovo fondat-esenco za aromatiziranje kandirotov priporoča: Destilacija esenc Srečko Potnik, Ljubljana, Slomškovi ul. 27. Istofam se kupijo sveži, čisti olupki oranž po 15 K za kg. 183

U Ljubljano putujućem sl. občinstvu se preporeča Restavracija u Prešernovoj ulici 9.

Popravila ur in zlatnine sprejme F. Čuden Sin, Ljubljana, nasproti glavne pošte. 59 1

Stanovanje z dvema sobama in kuhinjo, iščem in dam 500 kron nagrade. — Naslov v upravništvu. 198

Najlepše darilo mladini je povest slovenskega dečka iz sedanje vojne

"Dore."

Knjiga je lepo ilustrirana ter bo v mestu in na deželi vzbudila veliko zanimanje. Cena vezani knjigi je 4.— K. Dobiva se v knjigarnah in v Zvezni tiskarni v Ljubljani, Marijin trg 8.

Železnokonstrucijska delavnica

elektrarna Fala na Dravi prevzema

dobavo in montažo železnih nadtalnih stavb, konstrukcij za zajezilne naprave, napeljevalne drogove itd. 888 10-1

Trte naprodaj,

cepljene na Rip portalis, različnih kakovosti, prve in druge. — Cena trtam I. vrste 2 K, II. vrste 1 K. — Zglasi se je osebno ali pismeno, dokler je še kaj zaloge pri posestniku (trtarju) 887 10-1

Franc Horvat Mostje, pošta Juršinci, Ptuj.

Sprejemam
damske modne
SLAMNIKE
v popravilo v večji množini. **OBLIKE**
na vpogled. 911 50-1
Slamnikarska obrt
VAL. MAČEK, Domžale št. 43

VINO
staro in novo, 860 1
slivovko, rum i. t. d.,
nudim po najnižjih cenah.
Kupujem
suhe gobe, dobre vreče in želod.
M. Rant, Kranj.

Prazne vreče in
suhe gobe
kupuje vedno in vsako množino ter
plačuje najbolje 843
Firma J. Kušlan
Kranj (Gorenjsko).

Modni atelje
M. Šarc
Ljubljana, Kongresni trg št. 4/I.
(Gerberjeva hiša.) 300 10-3
Sprejemne ure: 10-12 in 3-7.

Glavno zastopstvo
„Savinjske tovarne barv in
lesnih izdelkov“
priporoča cenjenim odjemalcem prvo-
vrstne barve, firmis, samokolnice itd.
Naročila sprejema 853
Ivan Ferlež, Celje.
Kupuje laneno seme po najvišjih dnevnih cenah.

Pohištvo
Spalne, jedilne in gosposke sobe, ku-
hinjska oprava, podložki, modroci, oto-
mane, spalni in dekoracijski divani, po-
stelje, omare, mize in stoli iz mehkega
in trdega lesa, železne postelje in umi-
valniki ter vse vrste lesenega, železnega
in tapeciranega pohištva v vsakem slogu
od proste do najfinejše izvršitve po jako
nizkih cenah 854 10-1
pri tvrdki za pohištvo
KAREL PREIS
Maribor, Stolni trg 6.
Svoboden ogled! Ceniki zastonj!

Mestna hranilnica
v Kranju
obrestuje hranilne vloge po
3% 152 14-4
brez odbitka rentnega davka, katerega pla-
čuje hranilnica iz lastnega. Narasle in ne-
vzdignjene vlohe obresti pripisuje h kapitalu
vsakega pol leta — t. j. dne 30. junija in dne
31. decembra — ne da bi bilo treba vloga-
teljem se zglasati radi tega pri hranilnici.
Splošni rezervni sklad (lastno premo-
ženje) nad pol milijona kron!
Hranilnica posoja na zemljišča po 5% na
leto in na amortizacijo v 36 letih, tako da
na pr. dolžnik v teku 36 let popolnoma po-
plača posojilo 100 K z obrestmi vred, ako
plačuje vsakega pol leta po 3 krone.
Koncem junija 1918 je bilo stanje hran. vlog
nad 9 milijonov 700.000 kron.
Posojil na zemljišča ter posojil občinam:
nad 2 milijona 300.000 kron.

Vsakovrstne slamnike
za gospe, deklice, dečke in gospode,
od priprostitih do najfinejših, priporoča
gospodom trgovcem in slav. občinstvu
za obila naročila
Fran Cerar, tovarna slamnikov
v Stobu, p. Domžale
Cene kakor temu času primerno nizke.
Postrežba točna. 103 7

Rudolf Rus v Kranju
priporoča svojo
bogato
zalogo ur
briljantov, zlat-
nine in srebrnine
po najnižji cenl.
Solidna postrežba.

TOVARNA
ZAMAŠKOV
JELACIN & K^o
LJUBLJANA
NAJSOLIDNEJŠA in NAJCENEJŠA
POSTREŽBA! ELEKTRIČNI OBRAT.
DIREKTNI UVOZ PROBKOVINE
iz ŠPANIJE in PORTUGALSKE.
ZAHTEVAJTE VZORCE!

Trgovska spedijska in
komisijska del. družba
„BALKAN“ v Ljubljani
ima v zalogi 915 3-1

OVES
po nizki cenl.

Javna dražba
manufakturnega blaga.
Dne 10. aprila 1919 ob 10. uri
dopoldne se vrši v skladiščih
„Balkana“ na Dunajski cesti
javna dražba raznega sukne-
nega blaga. 913 3-1

Gospodje trgovci!
Velikonočni prazniki niso več daleč. pa
bi prosil gg. trgovce, da takoj pošljejo na-
ročila za „Adria“
pecilni prašek in vaniljin
sladkor
da zamorem naročila izvršiti pravočasno in
vsem udovoljiti. 800 1
Nadalje priporočam:
pravi škrob, čaj, „Adria“
kavo s sladkorjem,
testenine itd.
Naročila se izvršujejo takoj in točno!
„Adria“-izdelki
F. ŠIBENIK
Ljubljana, Gosposka ulica 16.
Ne naročate tujih znamk, ko imate do-
bro in po cenl blago doma; domači izdelki
naj zavzemajo vedno prvo mesto.

Lepo
vinogradno
posestvo
z gosposko hišo in viničarijo blizo
Maribora se proda po zmerni cenl
3-1 Natančneja pojasnila daje 923
H. Robinšek, Maribor
Kokošinekova cesta št. 30.

Proda se
kompletna oprava
za spalne sobe
od elegantnih do preprostih vrst, razno
drugo pohištvo, perilo in srebrno je-
dilno orodje. Transport se na željo pre-
skrbi. Pojasnila daje **Anončna eks-**
pedicija Al. Matelič, Ljubljana,
Kongresni trg št. 2. 922

Modra galica
2-1 večja množina, se kupi. 921
Luksus-auto
s 4 sedeži, dobro ohranjen se proda.
Pod naslovnimi šiframi na
I. Jugoslovanski anončni in infor-
mačni zavod Beseljak & Rožanc.
Ljubljana, Frančevo nabrežje 5.

Stara in dobro vpeljana
trgovska agentura in komisijsko podjetje
s 1^a referencami, sprejme zastopstva boljših tvrdk za kolonijalno
blago, spirituoze, žganje in vina ter k tej stroki spadajoče predmete.
Cenjene ponudbe naj se pošiljajo na naslov: „Solidna trgovina“ poštno ležeče Celje.

IVAN JAX in sin, Ljubljana,
Dunajska cesta št. 15.
:: Šivalni stroji in stroji za pletenje. ::
Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. —
Ustanovljena leta 1867. — Vezenje poučuje brezplačno.
Pisalni stroji Adler.
Kolesa iz prvih tovarov — Dürrkopp, — Styria, — Waffrad.
Ceniki zastonj in franko. 784

„Croatia“ gozdna industr. delniška družba **v Zagrebu**
je otvorila
svojo podružnico v Ljubljani, Marija Terezija c. 2
Kupuje gozdove, vsake vrste rezanega in okroglega lesa,
drva, oglje i. t. d. po najvišjih dnevnih cenah. 491

VINO
belo, letnik 1918, 70 močno . . . . . K 6-50 za liter,
rudeče » 1918, 80 » . . . . . K 7-60 » »
temnorudeče 1917, 9-80 » . . . . . K 9- » »
iz kleti v Šiški odnosno kolodvor Ljubljana. — Trgovina vina **Milko**
Jesih, Ljubljana, Florijanska ulica št. 36. 858 6-1

Pisemski papir najfinejše vrste
priporoča 102 13
Marija Tičar, Ljubljana
Največja izbira umetniških razglednic

VINO
belo in črno (rdeče), najboljše hr-
vaške in štajerske provenijence ku-
puje in prodaja po zmernih cenah
na veliko tvrdka **Penić, Müller**
in dr., Zagreb, Frankopanska ul.
št. 12. 866 5-1

GARJE
sibečico, hraste, lišaje, uniči pri člo-
veku in živini mazilo zoper sibečico.
Brez duha in ne maže perila. 1 lonček
za eno osebo 4 K. Po pošti 5 K pošt-
nine prosto. — Prodaja in razpošilja
lekarna Trnkóczy v Ljubljani,
zraven rotovža. 917 20-1

Špaga
za sedlarje, tapetnike in jermenarje.
Žnora
za tesarje se dobi pri
J. Šimenc, Celje, Graška cesta 8
in pri izdelovatelju **Florjanu Kučanda,**
vrvarju, **Blagovna, pošta Št. Jur**
ob Juž. žel. 891 1